

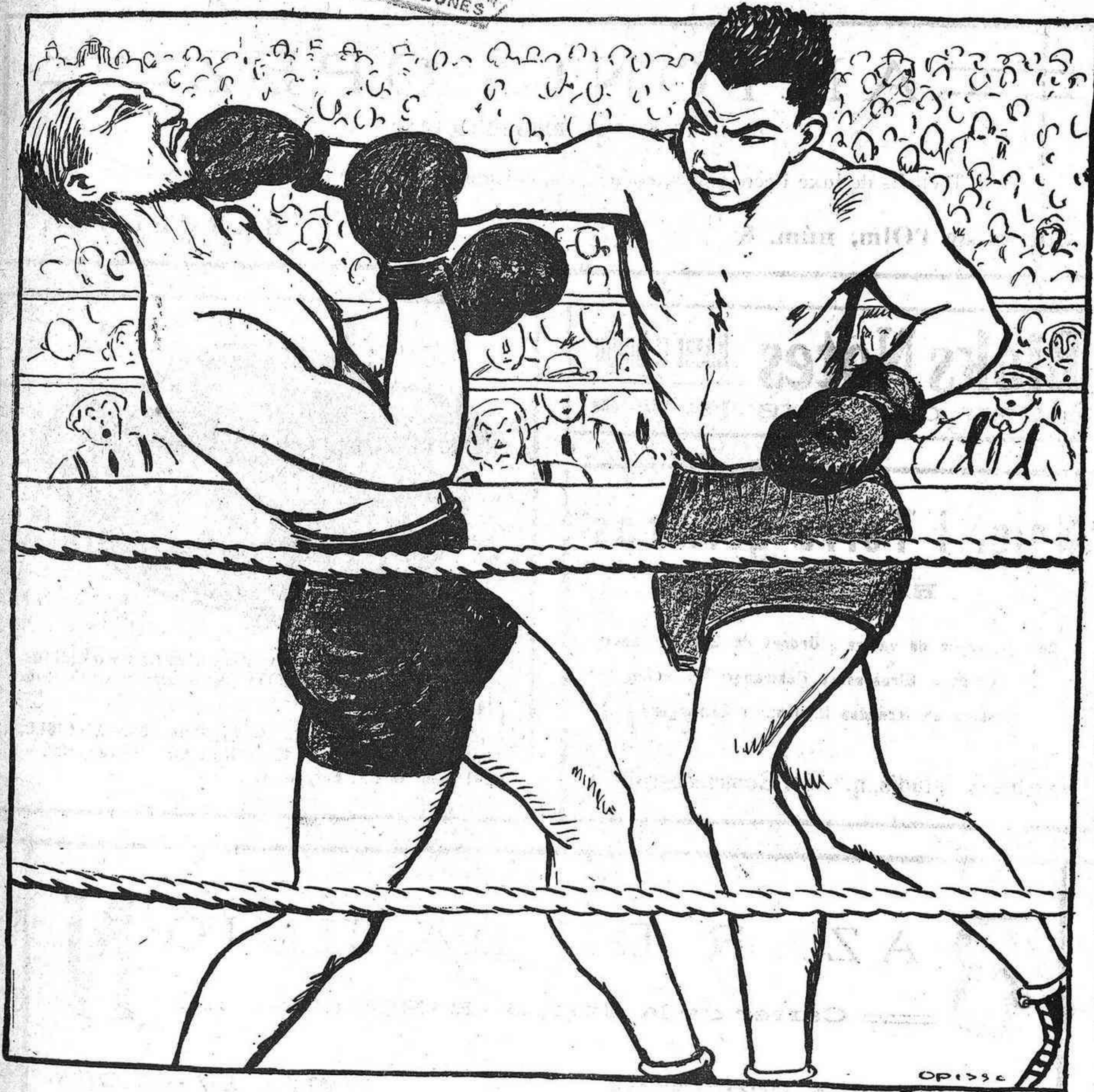
La força bruta de la Torratxa

Número 2209

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 8 de juliol de 1921

BIBLIOTECA LA SERRA
DEL
ATENEU BARCELONÉS

EL «MATCH» DEMPSEY-CARPENTIER

La força bruta guanyant a la ciència malaguanyada

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Franco 4 pesetas
 Asahlo, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO é INTESTINOS
GASTROL
MIRET
 PROBARLO ES CURARSE
 FARMACIO MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PARTES

ANTONI LOPEZ
 IMPRESSOR

Treballs de luxe i economics, comercials, edicions, e impressions de totes menes

Carrer de l'Olm, núm. 8 BARCELONA

Bloks Notes **Bazar de la Unión**
 a DEU CENTIMS Unió, 3. - BARCELONA

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
 de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
 corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

No oblideu portar en vostres viatges i excursions,
 una làmpara elèctrica "LOT". Amb ella tindreu llum
 blanca i potent a tot arreu.

De venda: Especialitats LOFTY, Pelai, 56. — EL SIGLO,
 Rambla d'Estudis, 5. — E. SCHILLING, Ferran, 32. —
 BERISTAIN & C.^a. Ferran, 1.

B **AZAR DE LA UNIÓN** **N**
 Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

ÚTILS PER A ESCRIPTORI TINTES SUPERIORS

IMPRESSIONS COMERCIALS DE TOTES MENES

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20,
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

EN COP-DE-PUNY

lot el món s'ha quedat astorat davant d'En Dempsey, i de la força d'En Dempsey, vencedor d'En Carpentier, però nosaltres ja el coneixíem an En Dempsey. El coneixíem des de 1898, quan va arribar a Barcelona en el carro de *L'alegria que passa*. Perquè En Dempsey, és En Cop-de-Puny, imaginat per En Rusiñol que pressentia totes les boxes i sobre tot an els boxejadors, amb les carnadures espesses i el cop de puny privat.

Igual que en aquell poble ensopit i gris de *L'alegria que passa*, el clown, podia dir a Nova Jersey: «Arreparin els bonys dels braços que són força concentrada que li surt als defores, i aquests sacsons de vianda de les cames és la força de la cossa. Però aquest fenòmen de força és manso, si no l'inquieten, i no malmet a ningú si no és amb consentiment. Sap retenir-se i és molt mirat a fer estragos».

En Dempsey era igual però amb les condicions millorades i sense tenir el cop de puny privat. No solament no'l té sinó que en lloc d'aixecar pesos i rodes de carro i pedres de pedriços, estira i allarga els braços amb cops que no ha conseguit cap home, i amb els cops se guanya la vida i tant se la guanya que d'ençà que el món és món mai s'havia vist que un home per tenir les barres fixes i el puny mòvil pogués capturar un milió i mig de pesetes.

I és que el *match* de Nova Jersey, no era un *match*, sinó un acte, un acte dividit en tres actes. En el primer era la força que era En Dempsey barallant-se amb l'intel·ligència amagada en els bíceps, que era En Carpentier,

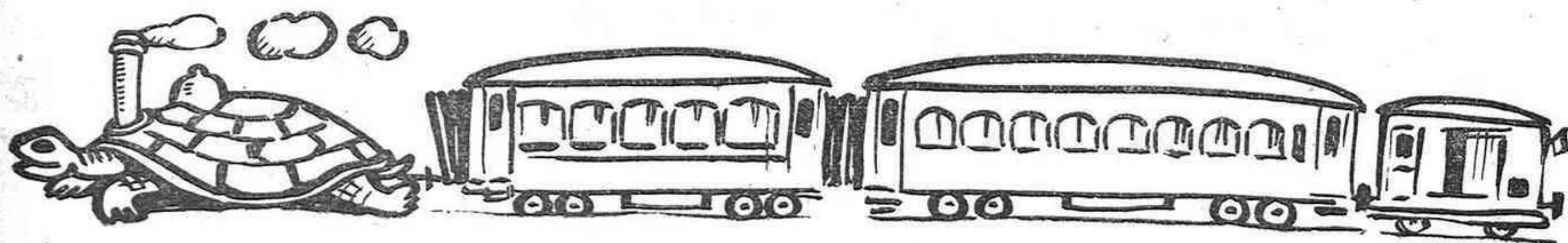
En el segon, la vella Europa, lluitant amb la jove Amèrica. I en el tercer el món veia que la força després d'haver voltat per tots els pobles d'Europa, que un dia la temen els uns i un altre dia els altres, ha emigrat a l'Amèrica, i tant alta ha quedat, que a New-York seguirà la Llibertat il·luminant al món, però aquella mà no aixecarà l'antorxa, sinó que ens semblarà a tots que és la mà d'En Dempsey aixecant el seu guant de couro.

I què's vol fer, si la vida és així, feta per a que En Cop-de-Puny sigui l'amo? Si ens hem passat anys i anys fent guerra, si l'hem continuada feta la pau, si arreu no regna més que la violència és just que quan dos punys triats se barallen, el món faci rotllo. Perquè abans, quan dos homes lluitaven apartavem les criatures, però ara ho apartem tot, criatures i majors d'edat, i apartem tot el servei telegràfic per a que arribin abans les noves de la topada, apartem tots els conflictes, els de la Silèsia i els de Irlanda, i els de l'Anatòlia per a que damunt la terra no hi hagi més que un «ring», amb dos homes que's tiren cops a les barres i al ventrell.

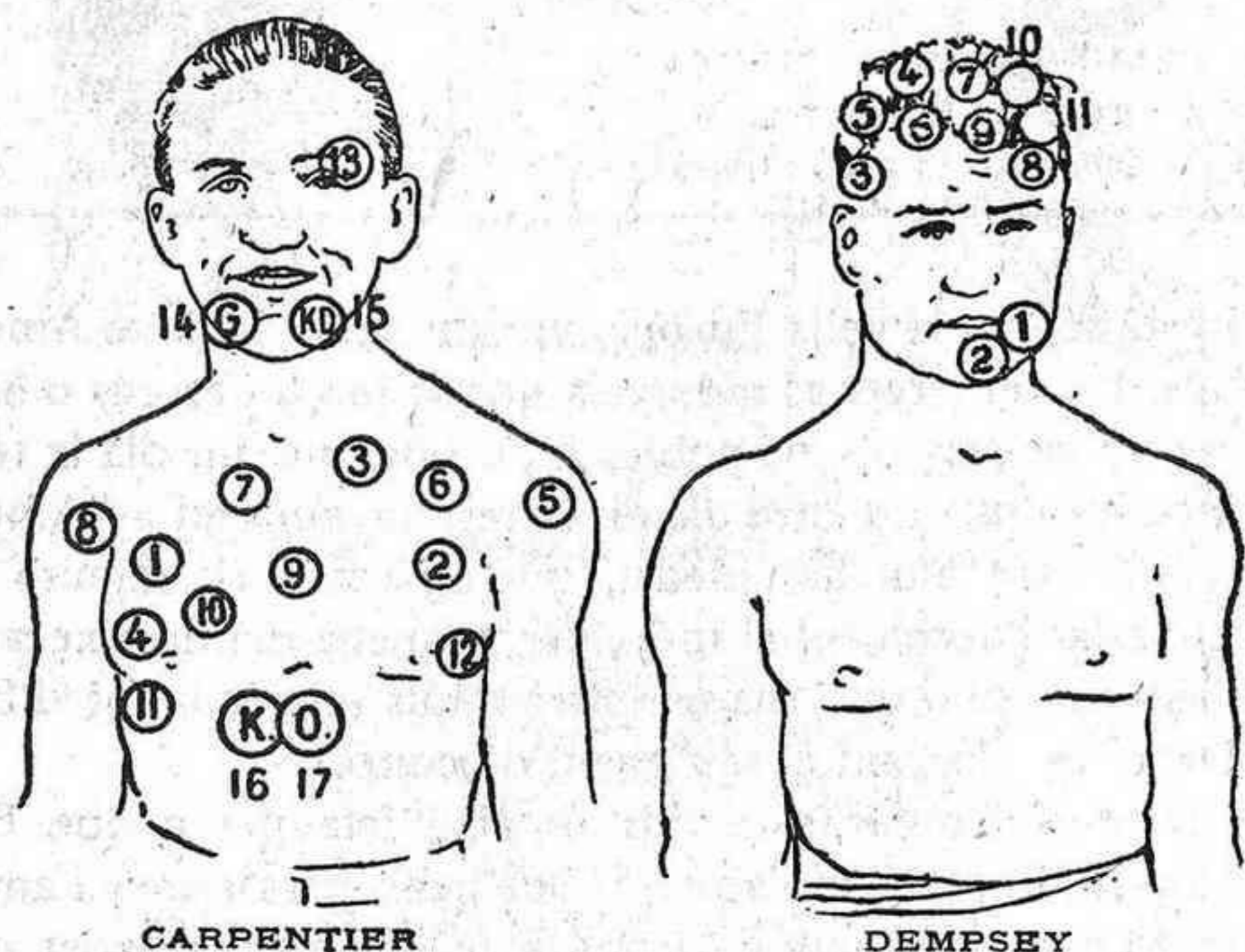
Però la civilització vol que els pobles se paguin d'aquest éssers als quals se'ls hi deformen els braços per a distreure, com an els ànecs se'ls emmabateix el fetge per a fer «foia-gras». En un poble tranquil com en la nostra Catalunya, un Dempsey no podria fer més que de camàlic, amb placa i barretina, o d'estivador, o de carreter, però als Estats Units, país neguïnós i forçut, fa de rei dels bíceps, com altres fan de rei del petroli o del ciment armat. Tenien grata-cels, tenien milers d'avingudes, tenien fàbriques d'autos al minut, tenien cuirats dobles que els altres, i ara han aconseguit el grata-cel dels bíceps, humiliant a Europa.

Perquè ens han humiliat. Prou que havien parlat de llatins i de Pindar i d'Olimpia i dels esclaus grecs i dels cirks romans. Tot eren velles històries. En Cop-de-Puny ens ha fet malbé totes les odes pindàriques i, totes les tradicions llatines, i el pobre Carpentier ens ha semblat una mena de Zaira, colpejada per En Cop-de-Puny, davant de tots els pobres Joanets de la terra. Ara, hem trobat un consol dient que està comprovat amb aparells registradors que la força del puny d'En Dempsey equival a una cossa de matxo.

PARADOX

DEL COMBAT DEMPSEY-CA TIER

«Aquí verán, señores», marcats en eis rostres de les presents figures, els terribles cops que's canviaren els dos pugils adversaris.

Fixin-se sobre tot en aquells cops formidables que feren decidir la derrota del lluitador francès.

Aqueixos cops són els marcats amb les lletres G, KD i KO, que s'han d'analitzar de la següent manera:

G.—*Uppercut* amb l'esquerra, propinat per En Dempsey, que va fer tambalejar com un ninot an En Carpentier, al punt de deixar-lo completament *groggy*.

KD.—*Uppercut* amb el dret, d'En Dempsey, que va deixar completament *knock-down* an En Carpentier damunt l'alfombra.

KO.—Doble cop amb l'esquerra i amb el dret, d'En Dempsey, a l'estòmac d'En Carpentier, que'l va deixar *knock-out*.

Lo demás foren minúcies, futeses, copets sense importància, com poden veure per la següent explicació científica dels números que's marquen en les figures precedents:

5 i 13, màstecs.—7, morma.—3, castanyot.—1, gleba.—8, bufa.—12, crostó.—4, blava.—10, pinyac.—2, galeta.—6, tanto.—5, hòstia.—11, préssec.

Dient les veritats...

Manquen només unes hores per a donar per acabada la Setmana Municipal, que el nostre Municipi organitza ja anyalment.

Escribim aquesta nota després d'haver escoltat el discurs del senyor comte de Limpas, alcalde de Madrid, primer dels innombrables oradors encarregats d'amenitzar-nos els diversos actes disposats pels conjuinadors del programa municipalesc.

Al parlament del comte de Limpas, seguiran altres discursos, dels que amb seguretat no quedarà rastre, després de pronunciats. Entre discurs i discurs, s'ha tingut la precaució d'intercalar-hi la corresponent passejadeta, seguida—no cal dir-ho—del indispensable banquet. La millor manera de que els Ajuntaments representats en la Setmana arribin a fraternitzar i a estrenyer els llaços, cosa ben diferent de fer obra de millorament del regisme municipal.

Gaire bé sense excepció, serveixen les Setmanes Municipals per a gastar unes pessetes en taules i cumpliments. Per a fer unes coneixenses i sellar unes amistats,

que solen aprofitar, després uns quants senyors, per a lo que a ells particularment interessa.

Arriben uns forasters, que's dirverteixen anant d'ací i d'allà, amb càrrec a la caixa dels respectius Municipis. Enjegen unes quantes amabilitats, canvien amb nosaltres unes paraules de cortesia i de compliment, tornant, passats vuit dies, tots alegres i satisfets, a casa seva. Nosaltres ens quedem aquí, amb el convenciment d'haver realitzat una tasca meritòria. A la Casa Gran—més que en cap altre lloc del món—és la existència una il·lusió. La vida del regidor, un somni, que la realitat cuida d'esvaïr.

Si a la nostra mà estigués l'obsequiar als hostes que passat demà ens deixen, els diríem que a Barcelona, especialment, no és or tot lo que llueix. Que sota la capa d'una esplendidesa artificial, s'hi amaguen defectes essencials, que tot Ajuntament que s'estimi ha d'estar-se de copiar.

Lo probable, és que tampoc aconseguíem res.

No en va s'ha afirmat que al que diu la veritat se'l penja.

JUST

LLIGUERIES

Encara dura per la Diputació l'estranyesa que va produir el que En Santiago Andreu, no anés a la reelecció. ¿Perquè un home tan intel·ligent, tan abnegat, tan ben habillat, i més bò que el pà, no se li feia el petit homenatge d'una reelecció per a la Diputació Provincial.

—El faran regidor—diuen alguns regionalistes.

—Anirà per a diputat a Corts afegeixen uns altres.

Sembla que En Puig i Cadafalch se va oposar a la reelecció d'En Santiago Andreu en una reunió de prohoms de la «Lliga»:

—O ell o jo—digué.

Naturalment, l'Andreu fou descartat.

Sembla que l'antipatia d'En Puig per l'Andreu, ve de quan aquest era regidor, i president de la Junta de Museus. Un funcionari d'un Museu fou sorprès donant intimes lliçons d'anatomia a alguna visitant femenina. Se va instruir expedient, i l'Andreu, home recte, el portà severament, tant que d'ell resultà la destitució del funcionari anatòmic. Però aquest comptava amb la protecció d'En Puig, el que s'entrevistà amb En Santiago Andreu:

—Home, Andreu—li digué—voleu dir que no n'heu fet un grà massa.

—No—respongué l'Andreu—perquè l'escàndol ha estat gròs, s'ha fet públic i era precisa una reparació.

En Puig se mostrà extranyat de que per una cosa d'amor que's feia tant a França, sense sorprendre, ell, l'Andreu, francòfil, destituís a l'amorós. En Puig, creia que com a francòfil i com a home lliberal, En Santiago Andreu devia tenir un ample concepte de l'amor i dels seus episodis.

*
**

Un calendari català. Primer de juliol. Darrera de les fulles, en lloc de pensaments sublimes a la castellana, hi han fragments d'articles i d'obres patriòtiques.

En la fulla del dia primer de juliol, el fragment perteneix al senyor Jaume Bofill i Matas i vol ésser un ditirambe a la llengua catalana. El senyor Jaume Bofill i Matas, diu així:

—La nostra llengua no li cal ésser aglutinant per a superar la categoria del dialecte. La nostra llengua flexible torna a les lluites de la civilització perfectament armada. El seu pervindre és d'una perspectiva magnífica. I en són fermaça aquelles condicions senyalaríssimes que també senyalava

Se deu referir a la llengua catalana, però, textualment diu: «la nostra llengua», és a dir, la del senyor Bofill i Matas. D'ella diu ell mateix que se li espera un pervindre magnífic i que'n són fermaça les seves condicions senyalaríssimes.

No serem nosaltres, admiradors del senyor Bofill i Matas, els que el deturaran en aquest camí de la seva llengua, la qual, ell ho confessa, té condicions especials per a conseguir un bon pervindre. Així sigui.

X.

SALVA-VIDES QUE MATEN

—Jo crec que quants més *suros* me poso, més m'enfonzo.

Escric sots l'impressió fondíssima causada per la derrota d'En Carpentier.

Confesso haver viscut uns dies d'una ansietat i una angoixa horribles.

L'incertiut de la victòria, l'impaciència per a saber el resultat del match entaulat entre el campió francès i el atleta americà, m'han privat, no ja de dormir, sinó de pensar en coses de més importància.

Quan m'havia fet ja amb l'idea de que En Carpentier retornaria victoriós dels Estats Units, m'assabent-ho de la pal·liça administrada pel yanqui al seu col·lega galic, que ha sortit de l'encontre convertit materialment, en una truita.

I això que segons les agències telegràfiques, tenia En Carpentier, en favor seu, la simpatia general. De moment —segons els diaris ens contaren—acompanyava a En Carpentier el vot unànim de cinc mil senyores; la bo i totalitat de les que assistiren al combat.

En Dempsey, poc galant, ha defraudat la esperança de les dames susdites. Poc més o menys malament que

— Per tants diners, també me'ls deixaria donar jo, uns quants cops a les galtes. La dona me'ls clava de franc!...

les senyores, ha quedat Joana d'Arc, a la que els periodistes complicaren en l'aventura.

El fet ha sigut, que la curiositat, primer, i la solució del combat, després, m'han tingut per espai d'una quinzena, amb l'ànima sospensa d'un fil. Que pensant amb En Carpentier, amb En Dempsey, amb la raça llatina i amb els vents del Nord, no he menjat, ni sossegat, ni cosa que s'hi assembli.

Que al llegir el desenllaç del match, m'he recordat sense voler, del infeliç que fa tot just dos mesos escalà el *ring*, del «Frontón Condal», sense altre objecte que servir a En Carpentier de joguina per a una paròdia.

Res a un adagi nostre, que qui no s'aconsola, és perquè no vol.

Afirmen els diaris francesos, que malgrat la desfeta soferta per En Carpentier, segueix aquest essent el millor boxeador. Que si ha perdut, es deu l'incident a la circumstància d'ésser el seu contrincant un professional d'una potència formidable, davant de la que res poden la ciència, la lleugeresa i el coratge del campió d'Europa.

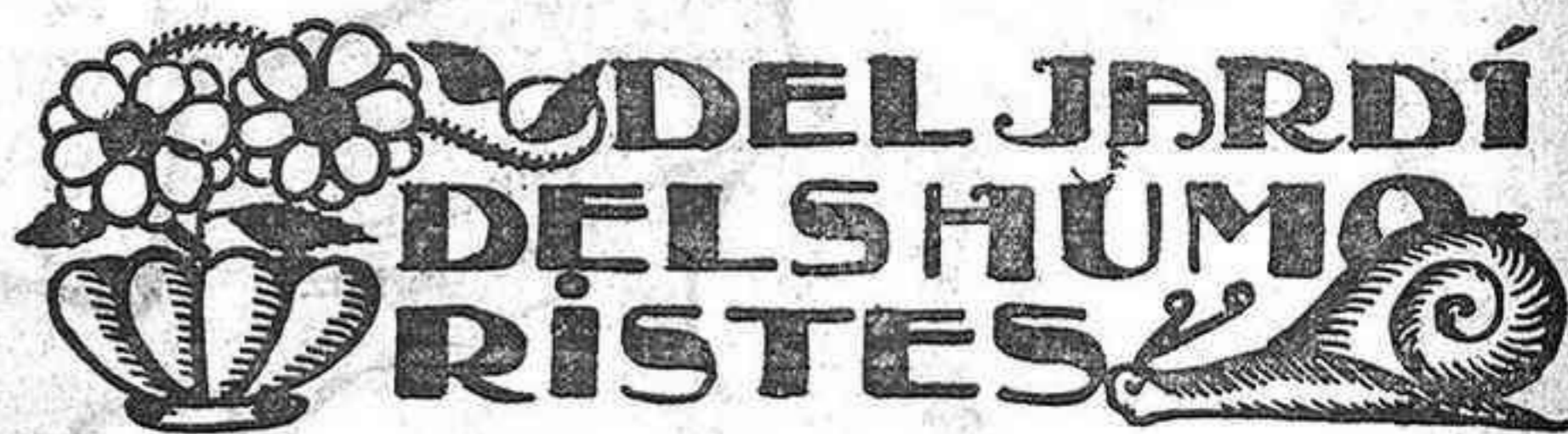
Alabat sia Déu, per sempre.

Encara que neutral en la baralla, anava la meua simpatia a favor d'En Carpentier, al que desitjo veure refet com abans del contratemps sofert.

Perquè el cor em diu que la victòria assolida per En Dempsey, podria ésser el primer graó d'una sèrie de *matches* no menys sorollosos que aquest de boxa que comento, i que els senyors yanquis es proposessin guanyar.

En qual cas, no tindria res d'estrany que arribés a les nostres galtes la primera plantofada que es perdés.

Un dia o altre hem de començar a treure profit de les lliçons de l'experiència.

Petita anècdota

La petita anècdota d'avui—sobirà recurs en la mandra estival—vé signada per un ex príncep de les lletres russes: per aquell deliciós Ivan Turguenef, l'ironista sentimental més formidable que hi hagué entre tots els vuitcentistes eslaus.

Té per nom la petita anècdota de avui: «El Periodista.»

I és com segueix:

«En un popular cafè de la ciutat, asseguts en una taula prop de una finestra, dos vells amics estan prenent el tè.

Un sobtat aldarull esclata al carrer, que intriga a tota la parròquia que es troba al establiment.

Per la finestra arriben lamentacions, renecs, queixes, insults brutals, ais i gemecs i fins alguna rialla mal intencionada.

Un dels amics, treient el cap per la finestra exclama:

— Això és que peguen a algú.

— A qui, peguen?— fa l'altre amic.— A un criminal?... A un assassí?...

— Sigui qui sigui— replica el primer.— Nosaltres no

podem tolerar que's prenguin la justícia per la seva mà. Anem, anem a defensar-lo, si li peguen.

—Oh, és que no és un assassí, no, el que rep.

—Ah, no?... Deu ésser un lladre?... No hi fa res, no. Anem; anem a arrancar-lo de les mans de la multitud, que és capaç de lynxar-lo.

—Es que tampoc és cap lladre.

—Sigui qui sigui; deu ésser un banquer estafa, un agavellador, un militar dèspota, un jueu, un comerciant trampós... No hi fa res; sigui qui sigui estem en el deure moral de ajudar-lo, de amparar-lo, de defensar-lo...

—Calla!... Ara ja ho sé... Diu que peguen a un periodista; si, si, és un periodista, el que reb.

—Ah, és un periodista?... Aixís tan se val que, abans, acabem de pendre tranquilament la nostra taça de tè.

D. C. I C.

DEL CAMP

UNS PINGÜINS

No sé com ha sigut. Al revés de lo que afirmava aquell poeta ximple d'una novel·la d'En Daudet, *la vida és una novel·la*.

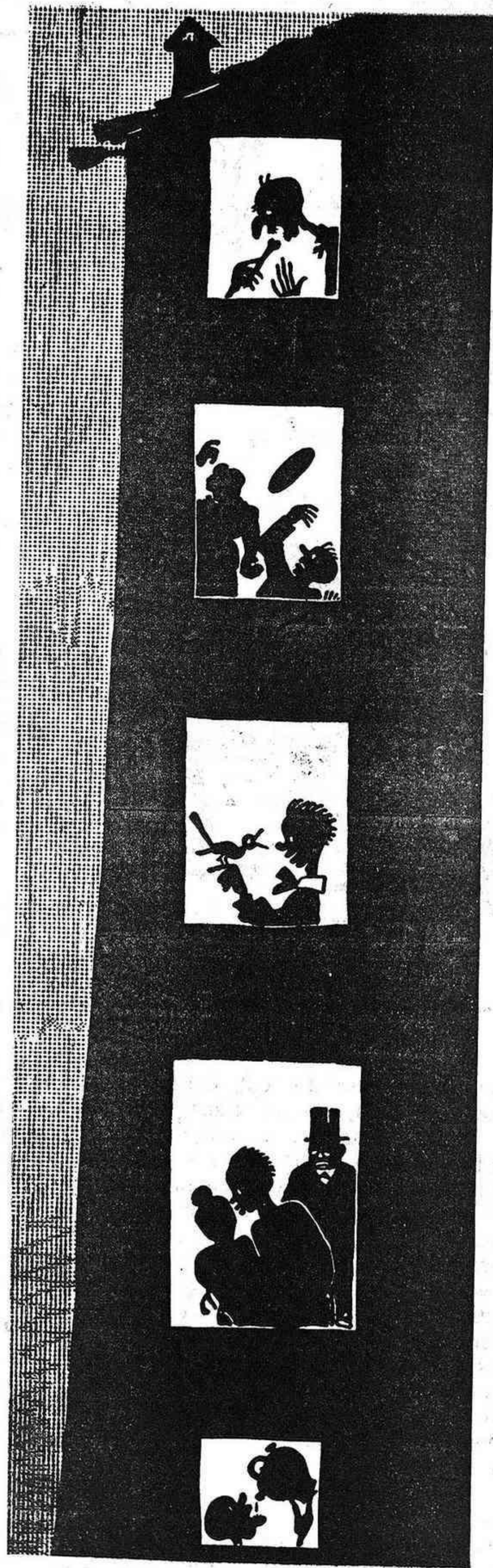
Com s'explicaria, sinó que an aquest recó tan tranquil, tan mediterrani, tan ensopit, tan calmós, tan catalanesc, de Santa Cristina Enamorada del Mar, hi compareguessin dues aus tan excèntriques com són aquestes dels pingüins?

Aquesta parella, potser tan semblant a la del Paradís —i diem potser perquè no sabem si són, realment, mascle i femella— se passeja pel jardí amb una serietat que fa fàstic. Són bastant alts, tenen unes aletes-brassos als costats, que recorden les aletes dels peixos. Els pingüins sembla que vagin nedant en l'aire. Tenen un llom negre o gairebé negre, i una panxa blanca; sembla que vagin de frac. On redimoni hem vist abans aquestes bestioles? Al teatre de l'Opera? En un ball d'embaixada? En un dinar d'etiqueta? Nosaltres estem segurs de que els coneixem de abans d'ara.

I ara vé lo estrany: el pingüí és una bèstia mansa, tranquila i quieta. Mansa, tranquila i quieta com un marit, com un empleat municipal. I amb tot i això, en aquest recó de Paradís que és Santa Cristina, quan la gent, la poca gent que aquí hi ha, veu la parella estafalària pensa en lo més exòtic que pugui haver-hi, en lo més perdut, en lo més viciós, en lo més irredimible—si En Ignasi Iglesias pogués arrencar a uns pingüins i en un final d'acte, un crit de: Visca el treball!—en lo més fòra del seu alcanç.

I això és una llàstima. Per que les bestioles aquestes, per exòtiques que siguin, són de lo més burgès, de lo més *senyor Esteve* que corre.

Avui a Santa Cristina hi ha un pi que obre la seva ombrel·la davant del mar blau. Hi ha una ermita, que suposem poc concorreguda perquè no hi hem anat mai i perquè, per lo mateix, creiem que l'altra gent, l'altra poca gent—ja que aquí és un dels pocs llocs on a l'estiu se pot viure allunyat de la ximpleria humana—tampoc vé aquí per anar a passar l'estiu a l'ermita.

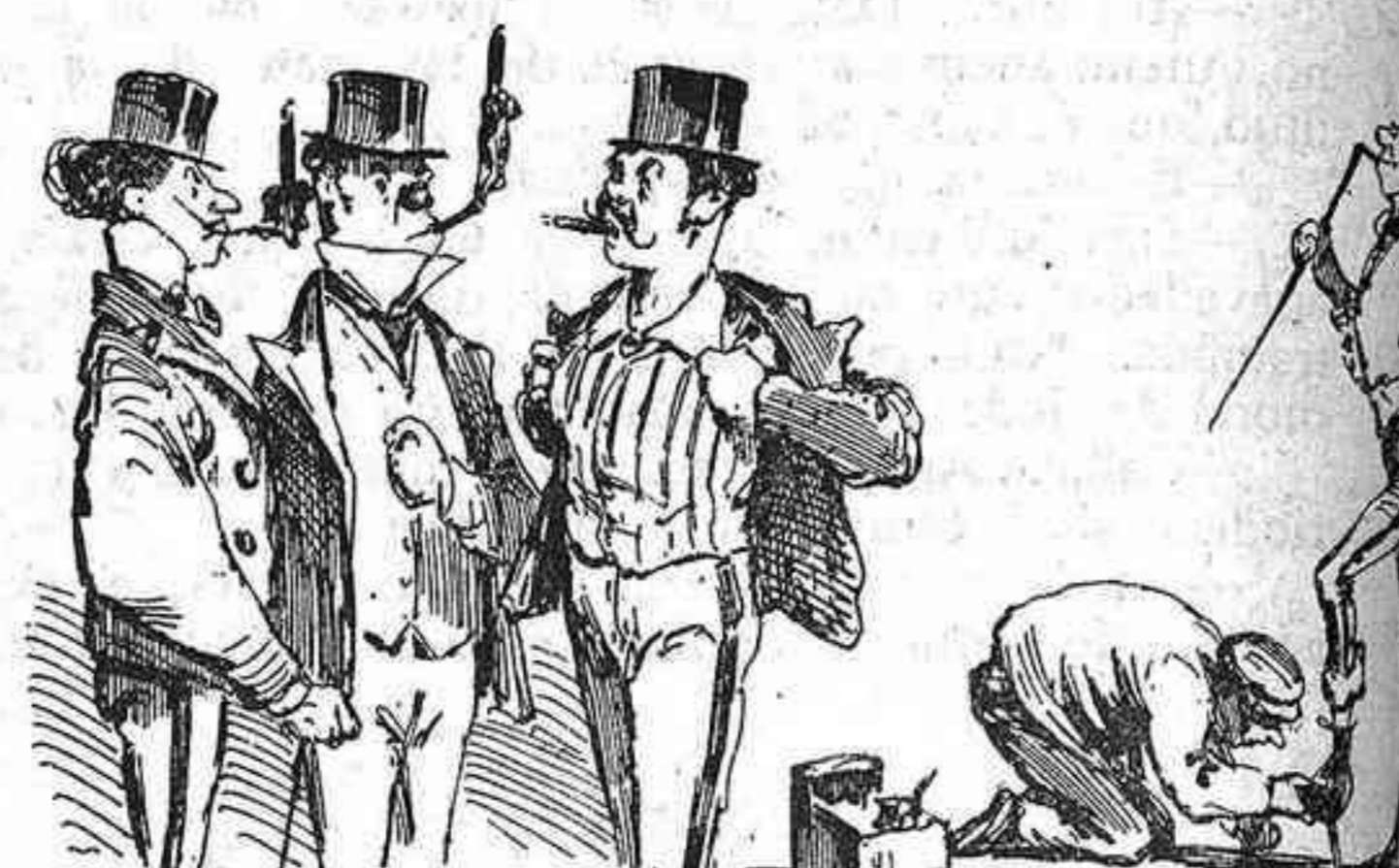
PELICULES BARATES

A les vetlles estivals, cada casa és un cine.

RECORDS D'ALTRES TEMPS — Representació del valor de la moneda

Un xavo

Tres quartos

Un ral

Dos rals

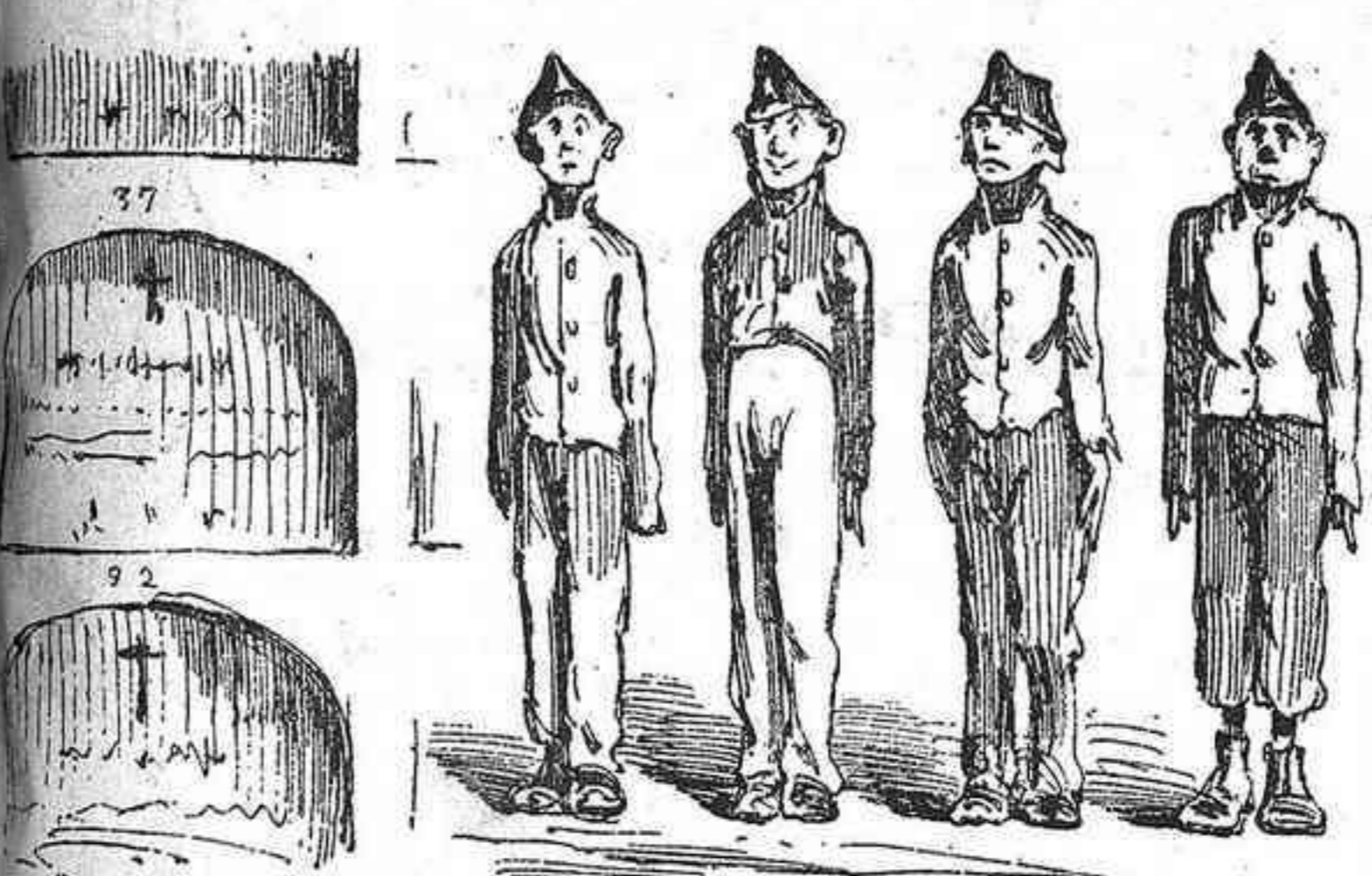
Una pesseta

Un duro

Vintiquatre rals

Cinccents rals

Vuit mil rals

(Dibuixos de Ortego)

§ PAPERAM §

ANIMES ATUÏDES, per J. Roig i Raventós.—Aplec de contes dramàtics originalíssims, entre els quals s'hi remarquen alguns que gosariem qualificar de petites novel·les, per la ferma pintura dels caràcters, per l'importància i l'interès dels arguments detalladament exposats, per l'intensitat de les passions que s'hi descriuen. Tots aqueixos contes estan bé encara que nosaltres preferim els que tenen una marcada sabor ruralista, com La Damnada, Devellament i L'Esparver, esplèndides narracions de pagesia, plenes de magnífiques pinzellades psicològiques i que enclouen una veritat poètica tot sentiment i tot bellesa. El doctor Roig i Raventós, que en altres obres per l'estil s'havia ja distingit com exquisit prosista, afaïça en aquesta darrera, Animes atuïdes, la seva personalitat, que podria dir-se descendent en línia recta de la de aqueixos mestres de la novel·la moderna catalana que's diuen Victor Català i Joaquim Ruyra. I aqueix parentiu literari que creiem endavinar, i que sincerament tenim gust en retreure, se l'ha guanyat l'autor de Argelaga florida mercès a les seves grans dots d'observador del poble i de la naturalesa, al seu temperament artístic dominat sempre pel sery i pel cor, i a

Tots vosaltres haureu viscut, encara que sigui durant una curta temporada, durant el viatge de nuvis, en una platja de moda. Hi ha meuques de tot el món—sobretot ara!—hi ha «tzigans», hi ha «recreos»—això s'ha de dir en castellà, perquè en català ho entenem d'una altra manera—hi ha exotisme, hi ha civilització, hi ha cosmopolitisme.

Doncs això són els pingüins—que jo no se com redimoni viuen—a Santa Cristina. Per això la gent se'ls mira amb un cert fàstic, amb un cert despreci, amb una certa llàstima. Si fossin gallines! o tudons! o conills! Però el cert és que no són bèsties cristianes, no tenen creències ni conducta.

Però s'ha d'escoltar a's pingüins, els interessats:

- Quin fàstic de gent!
—Ja ho pots ben dir.
—Això és Sabadell?
—No!
—Quina broma més estúpida és la vida!

I les dugues bèsties, amb els seus frac's negres, amb les seves ermilles blanques, sembla que se'n vagin a una soaré. i qui sab on van.—LLUIS CAPDEVILA

FRANÇA, per Frederic Pujulà.—Excelent treball llegit per el propi autor en la sessió inaugural de la susdita Escola (Curs 1920-21).

MEMORIA DE SECRETARIA DE L'«ESCOLA CATALANA D'ART DRAMÀTIC».—Dona compte, condensadament de tots els treballs realitzats per l'artística institució durant els cursos 1913 a 16.

AI, PILAR ALONSO!..—Monòleg còmic representable, original d'En Joan Barcelona.

SEPT SCIÈNCIES

TELO ENLAIRE

Havem entrat en el període de l'any més crític per a l'art de Talia. Les fortes calors escampen el seixanta per cent de la gent de cabals aficionada al teatre; i els que resten, prefereixen espectacles a l'aire lliure, o escampar la boira en auto o en «imperial».

Passem, doncs, a donar una ràpida ullada als espectacles que's defensen més o menys heroicament:

TÍVOLI

Es celebrà amb molta concurrència i un xàfec de aplaudiments el benefici del primer actor i director Ricard Calvo. El benefici interpretà d'una manera brillant la famosa «echegarayada» El Gran Galeoto, i, per propina, ens obsequià amb un notable recitat de poesies. Una vetllada d'art ben aprofitada.

NOVEDADES

La companyia Alba-Bonafé ha aconseguit un nou triomf amb l'estrena de Ramo de locura, dels germans Quintero. Es aqueixa una obra desigual com totes les que els autors andalucos ens fan empassar quan se posen cursilament sentimentals. El públic es diverteix amb les escenes còmiques ben portades i s'encanta amb el diàleg fàcil i rioler, però així que apunten la serietat, la transcendència i la tèssis... adeu, Joaquineto i Serafinito!... Amb tot, cal confessar que la comèdia interessa i s'escolta amb gust; i amb això n'hi ha prou per a ésser mereixedora del aplauso.

Els artistes, excel·lents; i en primer lloc, és clar, la senyora Alba i el senyor Bonafé.

—Per a avui, divendres, s'anuncia l'estrena de Nanà, per a sensacional debut de la nostra excelent actriu Maria Vila, que ha entrat, amb el seu marit Daví, a formar part de la aplaudida companyia castellana Alba-Bonafé.

GOYA

La chica del gato ha entrat triomfalment al «Goya». I per força tenia d'ésser així. L'Arniches, mestre saineter, és també mestre en artístics sentimentalismes, i ha compost una comèdia d'una intensa emotivitat sense afectació, valent-se únicament dels defectes i qualitats retratats en el cor del poble. L'obra és essencialment còmica, d'un tò còmic amable, sense

la abundor del seu lèxic pur i castiç, arrancat de les parles muntanyenca o de la Costa Brava.

El llibre, bellament presentat, forma en la col·lecció que publica la «Editorial Catalana».

AL VENT DE LA CIUTAT, per Joan Malagarriga.—Una dotzena de amiables composicions; poesia moderna, més segle XX per les idees i els assumptes que per la forma, sempre clàssica, lleugera i fàcil; de vegades massa fàcil, com quan l'autor fa consonantar els adjectius fins a l'exageració.

Lo que és el llibre, el mateix senyor Malagarriga ens ho confessa en son petit pròleg: «Un agradós record, una exaltació de l'esperit, una inquietut amorosa, un religiós sentiment de tràgica pietat, un noble anhel de millorança...»

I ben mirat, ja n'hi ha prou amb això, quan tot això, com en aquesta ocasió, és ben intencionat, ben sentit i discretament exterioritzat sense vulgarismes, expressions barroeres ni frases de mal gust.

DEL DIALEG EN LA POESIA MEDIEVAL CATALANA, per Lluís Nicolau d'Olwer.—Magnífica conferència d'art, llegida pel seu autor en la sessió inaugural de l'Escola C. d'Art Dramàtic, curs 1919-20.

LES REPRESENTACIONS TEATRALS EN ELS CAMPS DE BATALLA DE

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DEL ATENEO BARCELONÉS

exageraments en els jocs de paraules, que també aprofitava innecessàriament l'autor; i per la seva gran comicitat se salvaria; però és que ademés hi trobem perfectament armonitzades, una barreja d'emoció, de poesia, de intensitat dramàtica i de veritat psicològica que afiancen la consistència de la faula, senzilla, natural, agradable. De manera que hom no sap, en *La chica del gato*, què més admirar, si la espontaneïtat viva de les escenes còmiques episòdiques o la força també vivíssima de l'acció dramàtica i sentimental encarnada en la protagonista. Creiem, per això, que el secret de l'èxit, està, per damunt de tot, en la traça enorme de l'home de teatre. I també, la veritat sia dita, en l'excelent interpretació que hi donen els simpàtics artistes de la «troupe» Martínez Sierra, lo que permet augurar que faran molts plens amb aquesta obra, que és de les que plauen a tothom indistintament.

La senyora Bàrcena, senzillament deliciosa; exterioritzant tots els matisos de joia, d'emoció, d'espant, de misèria, de dolor, d'agraïment, d'una manera estupenda, sempre a l'alçària de lo que és i s'ha ben guanyat; a l'alçària d'una eminentíssima actriu. En Collado, digne company d'ella, perfilant amb naturalitat artística un paper que li escau meravellosament. I els altres, secundant amb admirable vocació i disciplina.

CÓMICO

Los burladores de Salermo obtingueren una bona acollida. Musica, lletra i presentació estan al mateix nivell. Els autors foren cridats insistentment a les taules. Veritat és que l'obra es fa interessant i permet el lluïment dels artistes. Sembla que es farà vella en els cartells, de lo qual ja poden suposar que en tindrem una viva satisfacció.

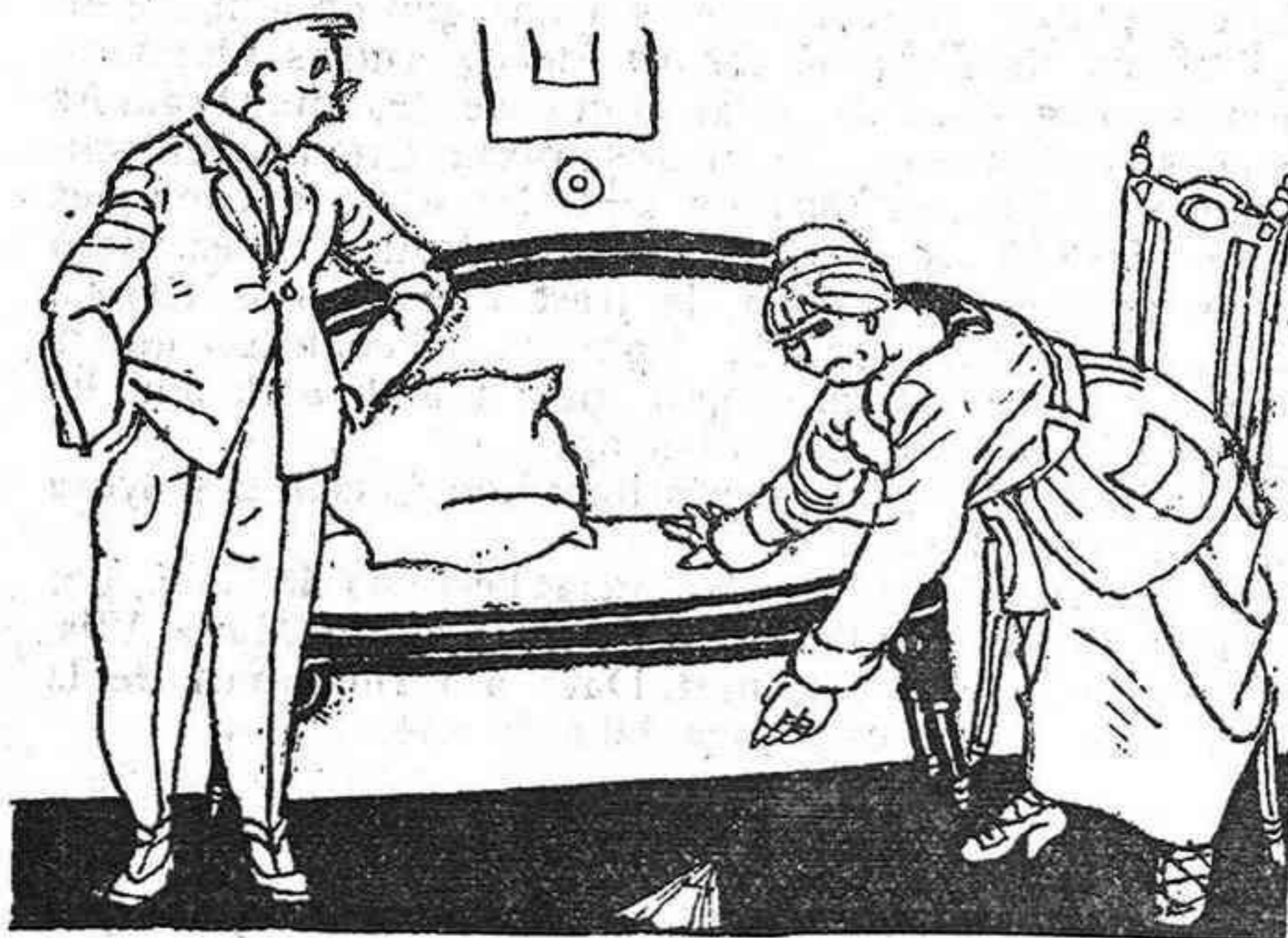
MUSIQUERIES

En el «Poliorama», l'altre diumenge, al matí, s'hi donà l'anunciat concert a càrrec del celebrat *Sextet Ibèria*.

Formaven el ben triat programa: un *Quintet*, de Mozart, unes variacions de Haydn i la primera audició d'un *Sextet* de Tomàs Bretón.

Els senyors Canari, Laporta, Calvera, Valero, Luengo i Espona, interpretaren excelentment les susdites obres, fent-se aplaudir en totes i molt especialment en la darrera, el *Sextet* bretonià, d'una marcada sabor local, d'exquisida factura i de inspiració notabilíssima.

Davant les insistents i clamoroses ovacions del auditori, els estudiosos artistes del «Ibèria» es vegeren obligats a repetir el *Bolero*.

NOUS RICS

— Ditxós vano!
— Que fas?... No'ns hem d'ajupir per res, nosaltres. Ja he trucat al criat que te'l vingui a cullir.

En resum: un gran pas ascensional en el camí artístic del apludit sextet.

—A l'«Associació Catalana d'Artistes» (Rec-Comptal), tingué lloc el primer dels recitals íntims anunciats.

En Salvador Fuxart, que és un notable violoncel·lista, i En Isidre Molas, que és un bon virtuós del piano, feren passar una agradable vetlla als associats, interpretant obres dels mestres Remberg, Schroeder i Molas.

EL BROC GROS I EL BROC XIC

L'humanitat segueix amb els seus tretze de entronitzar la llei de l'embut:

DEMPSEY

CARPENTIER

BELMONTE

LLAPISSERA

GALLO

HOMER
GOYA
BACH
LLULL
CRIST

XARAU

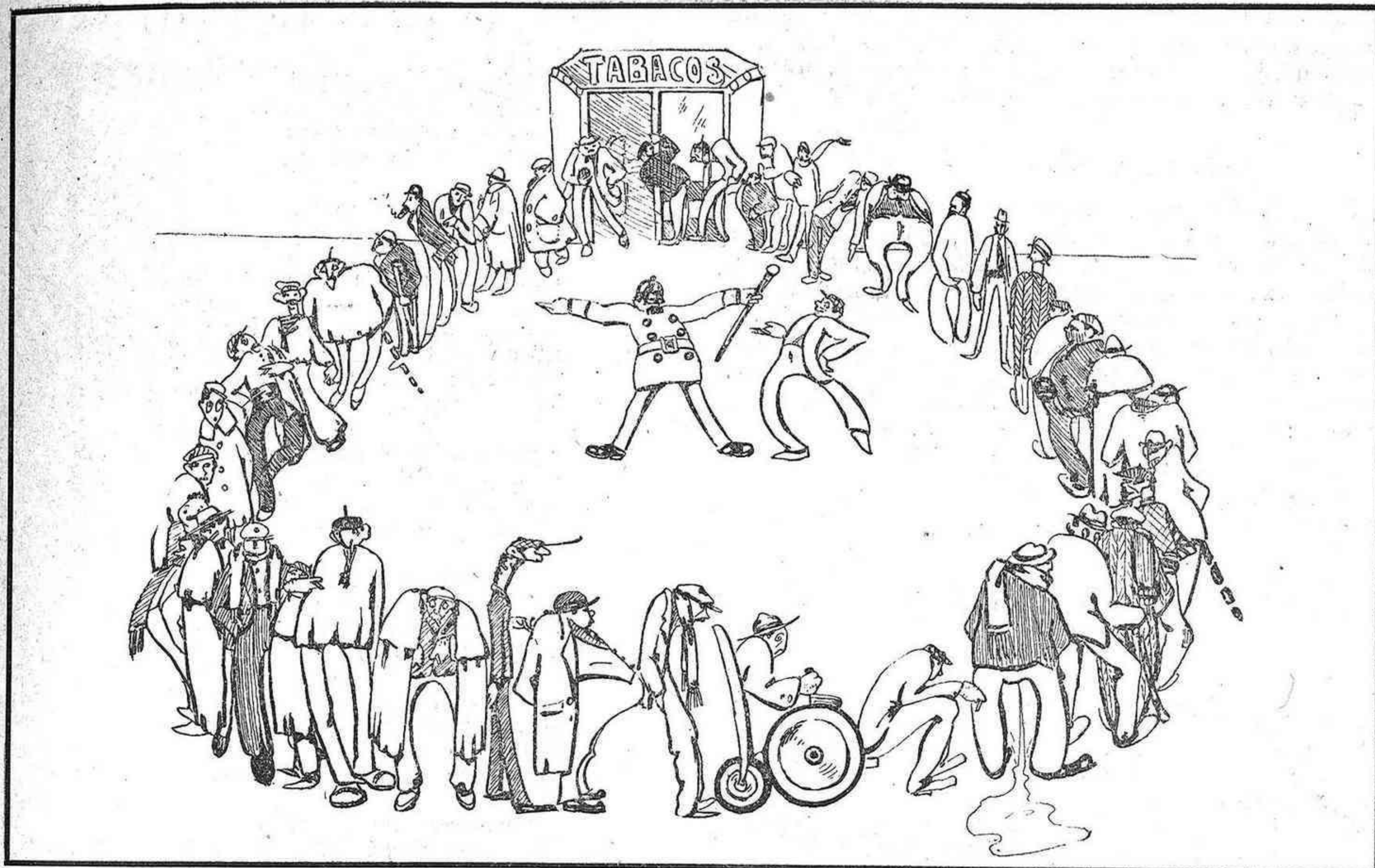
Aquest número ha passat per la censura

Notes de casa:

El senyor batlle de Caldes de Montbuy ens prega l'inscripció del carrell per als Jocs Florals humorístics que's celebraran en aquella localitat un dels primers dies del pròxim setembre.

En l'impossibilitat de complaure'l, per la llarga extensió del document, ens limitem a recomanar als poetes i prosistes amics de la broma i la gatzara no hi deixin de concórrer. S'ofereixen una vintena de premis en espècies i en metàlic.

Apa, a esmolat la ploma, lleminers!...

DAVANT L'ESTANC

—Cristo em valga!... Si això és una roda, i no una cúa!

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

BUNYOLADA FINAL

Com anavem dient... mestre Dalmau, per a cloure dignament el cicle 1920-1921 de les exposicions celebrades a les seves famoses «Galerias», ha organitzat una bunyolada final, a la qual hi han concorregut tretze artistes i dues *artistesses*.

Es coneix que els bunyolaires expositors, tots ells xicotets timorats i fatalistes en veure que eren tretze, s'esperveraren davant d'un nombre tan fatídic, i per a rebaçar-lo, corregueren a convidar a l'Artística festa a dues *fembres*, les quals, com és de suposar, combreguen amb les mateixes rodes de molí que ells.

La gran bunyolada s'inaugurà amb coques de llardons, mistela i tabac egipci fumat amb pipa de guix, la revetlla de San Joan, havent assolit l'àpet un èxit d'allò més sorollós, encara que la premsa no n'hagi dit una paraula. El dia del Precursor, patró dels modernistes, restà oberta l'exposició, obtenint tanta concurrència de visitants, que fins es van adonar a Les Planes de la manca de gent en una festa tan assenyalada.

L'exposició, val a dir-ho, resulta una manifestació d'art nou, esplèndida, digna del patró que l'ha organitzada.

Vaig a aixecar un inventari de les coses més personals que hi he trobat, perquè no em puguin titllar de partidista.

Una dona al balcó, per Francesc Camps, pintura exquisida del gènere cubista (1) tan bellugadissa que fa mareig; *Paisatge*, nota de vert rabiós, donada per En Marian Espinal: un parell de paisatges bastant ensucradets i firmats per En Francesc Ximeno; *Flors i fruites*, que va treure de les escombraries per a copiar-les En Manelet Humbert; *Dibuix colorit*, per En Manuel Lagar, (quasi podria anar, amb unes rodetes); *Coloracions de nú*, pastitxo llampant i cantellut, i de passada el bunyol més gros de l'exposició, doncs el ninot que hi ha és de tany natural; *Estudis de nú* i *Composició aquarel·les* per a ésser desenrotllada al fresc, ja està ben fresc En Mampou que les ha fetes, si no té altra candela per anar-se'n al llit... de l'art; *Paisatge* de llauna, retallat per En Pep Pujó; *Els néspres*, bodegó obrat per l'Enric Ricart, pintura que amb palla i temps podrà ésser que maduri; *Composició Aquarel·la*, obra del gran Quimet Sunyer, una mena de Lenin de l'Art, el qual encara acapdilla la pintura soviètica entre nosaltres, i *Natura morta*, i ben morta! per En Francesc Vidal.

Els bunyolets d'En Navarro Vargas resulten rassos i macos, i el d'En Ràfols d'allò més finet de gust.

De les *artistesses* podem dir que l'una Madame R. S. francesa i cubista de cap a peus; l'altra, la senyora Seguí

(1) El qualificatiu, vé de cube, *galleda*: els que el cultiven, hi fiquen sempre els peus.

exposa uns bunyololets de vent a mig fer, que cauen de ple a les corrents ultra-modernes, dites *expressionistes*.

Per mi, ja els hi poden dodar expressions a tots els de la gran bunyolada final de «Cà'n Dalmau».

* *

Es de doldre que havent-se escaigut la notable festa artística en la revetlla de Sant Joan, no hagués acabat amb una foguera purificadora, a la qual s'hi podien tirar les obres exposades, que haurien cremat com llenya seca.

La gran orgia intel·lectual, llavors, hauria devingut un símbol i un exemple, i no mancarien poetes noucentistes que cantessin el geste heròic dels expositors gloriant aquells versos famosos d'En Maragall, que comencen dient:

Sant Joan és festa gran,
a cavall de les escombres
van les bruixes cavalcant...

C. ARBÓ

[HISTORIETA BALNEARIA]

—Sap que és molt bufona?
—Sap que és molt galant?

—Ai, ail... que m'enfonzo!
—Tiri's endavant.

—Mirí que m'ofego!
—Agafi's amb mi...

—(Sembia una raspeta!)
—(Quin senyor més fi!)

CANTARS D'ESTIU

Escriure cantars d'estiu amb punta, és ingrata feina. Si un no té molta frescor resulten... aigua calenta!

La calor és enervant i dona mandres adustes. Ara de feina en fa més l'home, en tres hores, que en dues...

Em dius que't vols refrescar i t'en vas a la Sirena a banyar-te...? No t'entenc! Tindràs més xardô a la *vuelta*.

Ara tothom sent calor, però qui sua de veres, és aquell que no té un clau i ha de pagar una lletra...

L'home que fa lo que vol sobre l'aigua, té sort grossa, S'entén; si a més de nadar sab també guardar la roba...

Dins de l'aigua, aïslats del sol, no tindran calor els peixos... I quan l'home els treu del mar... llavors sí que estan ben frescos!

En aquest temps de calor, són persones excelentes els pòques-soltes, perquè sempre diuen coses fresques...

Coqueta que'm fas senyals amb ton ventall llest i maco; no t'escarrasis, que a mí no em caçaràs, és *en vano*.

Ara que s'inventa tant jo proposo aqueix idea: Que interposin el Janer entre els dos mesos que cremen.

Regnen ara, en general, vistoses, les robes blanques que resisteixen al sol... i a les factures dels sastres.

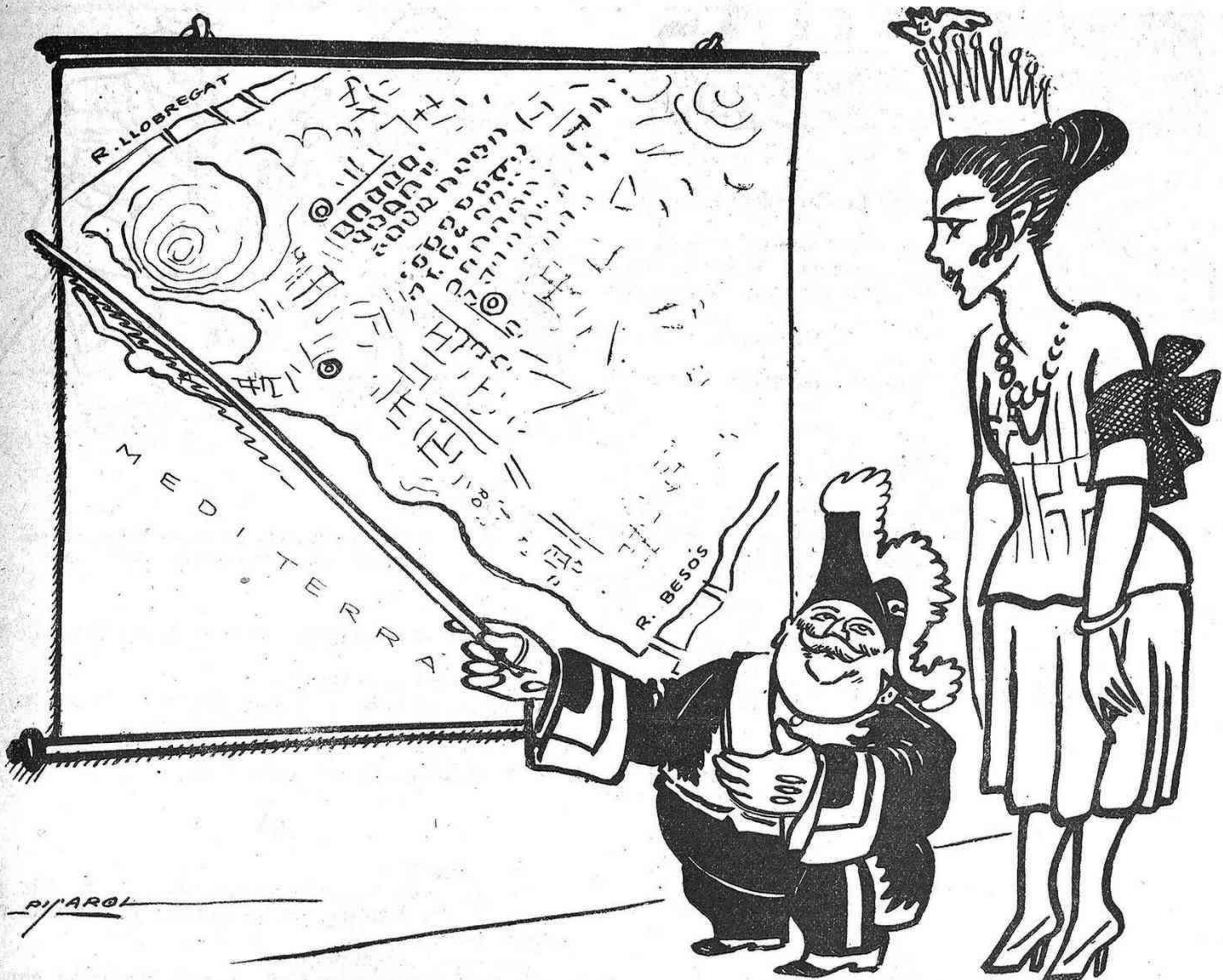
Una dona ben gentil ara és més potent que Febo, i posa al jove més flac... a cinquanta sobre zèro!

Dius que observes, i que en tot no més veus que mala sombra...? Si que estàs ben ensopit! Busca una arbreda ufanosa...

Quan apreta tant el sol, s'està bé en una ombra espessa, escoltant l'ocell, ben tip, i... mirant com l'home penca!

Els que no treballen mai van ara a pendre les aigües... Sempre els que tenen diners... prenen una cosa o altra...

ANDRESITO

LA NOVA FITA

—Veus, noia? Ara arribaràs fins aquí dalt.

—Gràcies; però, millor que fer-me gran, lo que voldria és que'm deixessin tranquil·la.

ELS DEPORTS

FOOT-BALL

El F. C. Barcelona.—Es de lamentar l'estat en que's troba el nostre club degà, el campió català, per manca d'entusiasme d'algun senyor directiu, que després de haver comès les faltes o contribuït, amb la seva tasca durant la gestió en la Junta, en el moment que més perillosa era la seva presència, en fuig, i passa a ocupar un lloc que ni li pertany; puix, no s'ha de fugir davant d'una actuació, sinó sofrir les conseqüències i no deixant al rest de la Junta sola.

I això no és sport ni amor al club, això és conveniència particular, i res més.

Demanem als socis, que tinguin serenitat i que vegin

les coses tal com són, i no en facin càs dels «mirallets», puix aquests «enlluernen».

C. D. Europa.—Al sortir aqueixes línies, aquest club ja estarà en camí cap a Lisboa i Oporto, per jugar la «Copa Internacional España-Portugal», bell regal que ha fet la colònia catalana, i com que el que escriu aquestes ratlles s'hi trobarà en aquelles terres, ja en sabran notícies.

Bon viatge i molta sort els hi desitgem.

HIPIC

Ha finit aquest concurs en mig de la més gran alegria, puix ha sigut interessantíssim per tots els istils. Belles «damas», moltes flors i gran nombre de caballs, música i ball.—NOLUS

Aquest número ha passat per la censura

ESQUELLOTS

Setmana de la boxa.

A Nova Jersey, en Dempsey i En Carpentier han glorificat el cop de puny.

I el Sant Cop de Puny ha repercutit per tot el món entorpint tota la vida normal d'aqueixa ximple humanitat nova que se electrifica d'entusiasme davant la força bruta científicament metoditzada.

Ossos trencats, ulls fets malbé, morros nous, rostres plens de sang... Quin bell espectacle!...

Amb aqueixes edificants ensenyances, anem de dret al assoliment de la pau universal.

Apa, buenas!

Tant a Barcelona com a Madrid, les elegàncies aristocràtiques les han donades en celebrar les «verbenas» dancant fox-trots al compas dels organillos populars.

L'altra nit, al «Polo», hi hagué una festa nocturna d'aqueixes, amb un *agarrao* fins a la matinada, bunyols, xurros i manubri...

La cuestió és invadir, encara que sols sia per una nit, el cam de la nyebicràcia.

Això sí, que els nyèbits no invadeixin el seu camp, si no volen rèbre.

Un dels nostres més acreditats rotatius comensava, l'altre dia, una notícia en aquesta forma:

«El conejo permanente de la Mancomunidad...»

Haurem de preguntar al senyor Bofill i Matas si és amb «áquili móquili» o be «amb sanfaina», aquest conill.

Gustós, però, be ho deu ésser, per quan són tants a suc-car-hi pa.

Prous plagues, Senyor!...

Diumenge, va caure damunt de Barcelona una gran pedregada.

Dilluns, tinguérem una bandada de mosques fastigoses

Dimarts, una munió de formigues amb ales...

Senyor!.. Senyor!...

Per a quan esperen enviar-nos aquella pluja de dobles de cinc duros?...

En Calvo està de broma.

Mireu que anar a representar el *Don Juan Tenorio*, en ple estiu!...

Com se les devia arreglar, el públic de la caçola del «Tívoli» sense poder menjar castanyes?

Al menos hagués reformat poc o molt els versos del sofà:

«¿No es verdad, ángel de amor,
que en esta apartada orilla...
pendries tu una sombrilla
i jo un granitzat de xufla?»

No hauria caigut en vers, però hauria estat veritat de la bona.

L'AMERICANISTA

—Desenganyil's, aquest cop-de-puny s'ha sentit, de retop, a totes les cancelleries d'Europa.

Dos il·lustres regidors nostres han anat a Palma de Mallorca.

Idò!... Set sabates rósses!...

Ja cal que amaguin les ensaimades i les sobrassades, els simpàtics palmesans.

Bella ocasió se'ls presenta de sapiguer lo que és el *talante varonil*, i... lo que és tenir gana.

Arbitri asnal.

Ha comensat la cobrança per l'Ajuntament dels permisos per a la circulació de les burres, que pagaràn cinc pessetes per cap.

I els burros, quant pagaran?

Es que si fessin pagar cinc pessetes per deixar circular burros pels carrers, seria la manera de descongestionar les rambles.

S'ha aplaçat pera millor ocasió l'inauguració del Port Franc i, per tant, l'engrandiment de la nostra ciutat.

Causa del aplaçament

Que havia de venir el ministre de Foment senyor La Cierva, i ha tingut de retrassar el viatge.

Causa del retras del viatge?

S'ignora Ho havem preguntat al lampista que'ns col·loca les bombetes elèctriques, i diu que «potser sí, que és per això, que tot podria ésser...» Però allò que's diu l'aigua clara, no l'havem pogut treure.

En una de les nostres escoles catalanes es celebra examen de «Geografia de Catalunya».

El professor—Vol fer el favor de dir-nos lo que sàpiga de la comarca empordanesa

L'alumne—No hi puc dir res, ara com ara, perquè... fa dies que no m'escriuen.

LA SETMANA QUE VÉ, NOVA IMPRESSIÓ DEL

≡ DICCIONARI ≡

Català-Castellà & Castellà-Català

PER

ANTONI ROVIRA I VIRGILI

Un volum relligat

Pesetes 12

SANTIAGO RUSIÑOL

MONOGRAFIA

Pesetas 7

JOSÉ OLIVER BAUZÁ

VICIO, NO: AMOR!!!

Pesetas 5

VICENTE BLASCO IBAÑEZ

El préstamo de la difunta

Pesetas 5

EL CABALLERO AUDAZ

EL DIVINO PECADO

Pesetas 5

PABLO PARELLADA

(MELTÓN GONZÁLEZ)

ENTREMESES, SAINETES

y

TEATRALERIAS

Un tomo Ptas 6

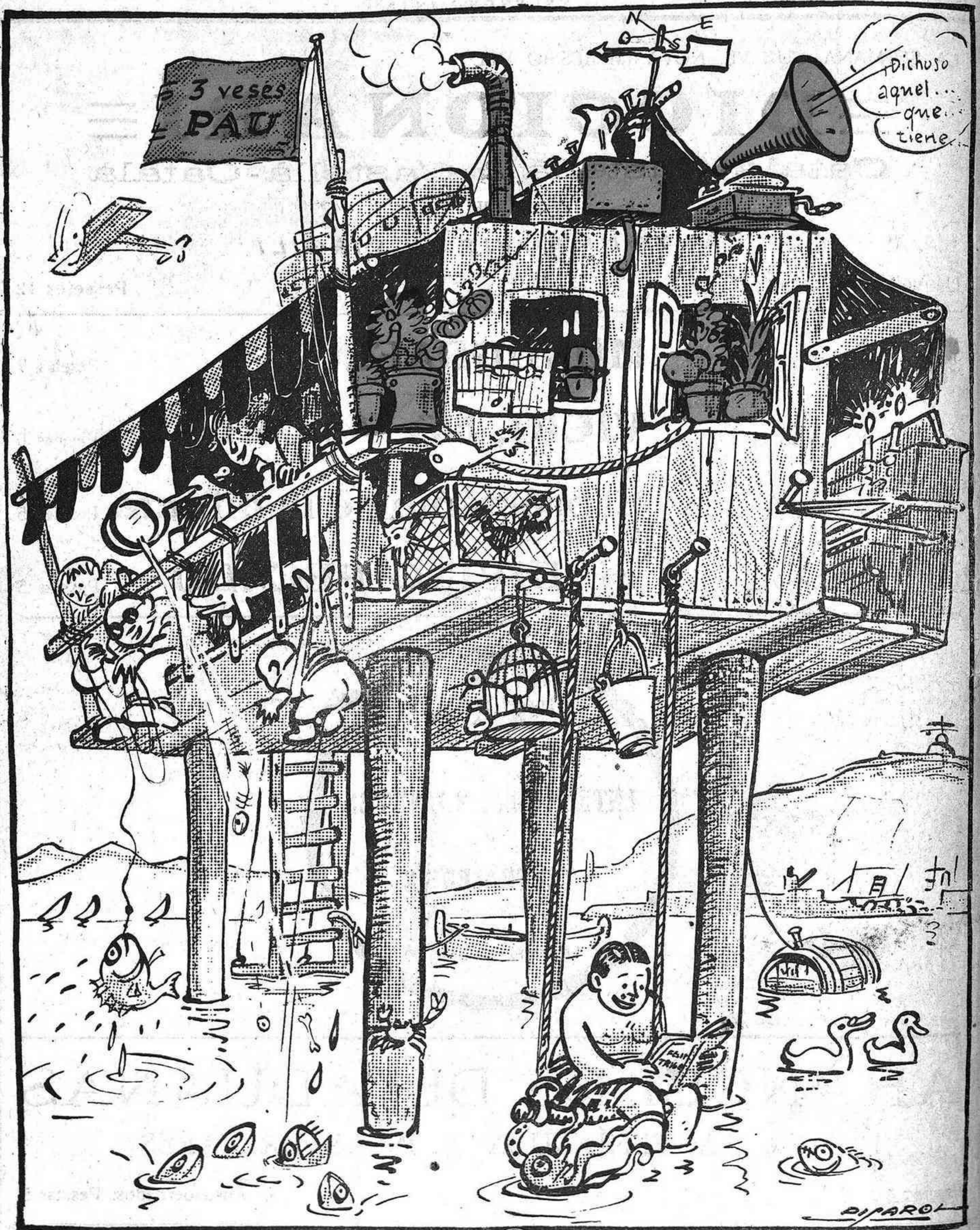
ARANCELES DE ADUANAS

PARA LA PENÍNSULA E ISLAS BALEARES

Pesetas 4

Encuadernados: Pesetas 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'HABITACIO A BON PREU

Model de casa 'barata' marítima